

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Ректор Миколаївського
національного аграрного
університету

В.С. Шибанін
2019 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для вступу на навчання за освітнім ступенем «Магістр»
на спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
у 2019 році

Миколаїв
2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для вступних фахових випробувань на навчання за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

В умовах сьогодення постає питання орієнтації економіки України на глобалізацію та орієнтацію на Європейське середовище. Для того щоб вільно орієнтуватися в даному просторі необхідно готувати таких спеціалістів, які б могли реалізовувати свої фахові якості не стисло, а в широкому аспекті. При цьому для забезпечення високого рівня якості освіти, сама методика викладання повинна бути направлена не лише на дослідження теоретичних та методологічних аспектів, а й готовності здобувачів вищої освіти до реалізації знань на практиці. В цілому сучасні підходи до навчання та отримання вищої освіти, у більшості випадків, є результатом пасивного знаходження здобувача вищої освіти в аудиторії. Як відомо, найкраще вчиться людина, якщо її роль активна, коли може бути проявлена ініціатива у вирішенні поставленого завдання, коли розкриваються особисті якості людини.

Важливим залишається орієнтація здобувачів вищої освіти не лише на надбання теоретичних знань, а й вміння їхньої реалізації в практичних умовах виробництва вже на рівні базової вищої освіти.

Мета фахового випробування полягає у перевірці професійних компетенцій, отриманих вступниками у процесі навчання за освітнім ступенем «бакалавр». Головні завдання фахового вступного випробування полягають у тому, щоб вступники продемонстрували такі компетенції:

- вміння організовувати облікову роботу, працювати із бухгалтерською інформацією;
- вміння збирати, групувати та опрацьовувати бухгалтерську інформацію;
- вміння складати, приймати, перевіряти та проводити бухгалтерську обробку документів, ведення синтетичного та аналітичного обліку;
- володіння методикою облікової роботи;
- вміння здійснювати організацію фінансово-господарської діяльності, визначення доходів, витрат і фінансових результатів;
- вміння організовувати бухгалтерський облік та роботу матеріально відповідальних осіб у підприємствах будь-яких форм господарювання.

Фахове вступне випробування включає шість модулів дисциплін:

Модуль 1. Фінансовий облік І.

Модуль 2. Фінансовий облік ІІ.

Модуль 3. Звітність підприємств.

Модуль 4. Аналіз господарської діяльності.

Модуль 5. Фінанси підприємств.

Модуль 6. Управлінський облік.

Модулі характеризують загальнотеоретичні знання зі спеціальності, а також дозволяють оцінити практичні знання та вміння бакалаврів, що вступають на освітньо-професійну програму «Облік і оподаткування» зі

спеціальності 071 «Облік і оподаткування» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. Модуль 1 «Фінансовий облік І»

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Фінансовий облік як галузь економічної науки. Нормативна база фінансового обліку в Україні. Організація бухгалтерського обліку. Фінансова звітність як інформаційна база для прийняття управлінських рішень. Визначення та класифікація фінансових активів.

Тема 2. Облік грошових коштів

Законодавче регулювання готівкового обігу і грошових коштів на рахунках в банках. Документальне оформлення касових операцій. Синтетичний облік касових операцій. Виписки банку та їх обробка. Облік операцій на рахунках в банку. Облік операцій в іноземній валюті. Облік інших коштів.

Тема 3. Облік операцій з короткостроковими векселями та поточними фінансовими інвестиціями

Поняття векселів та поточних фінансових інвестицій. Облік розрахунків з короткостроковими векселями одержаними. Облік операцій з поточними фінансовими інвестиціями.

Тема 4. Облік розрахунків з дебіторами та витрат майбутніх періодів

Економічний зміст та організація обліку розрахункових операцій. Облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків з відшкодуванням матеріальних втрат. Облік розрахунків з різними дебіторами. Облік резерву сумнівних боргів. Облік витрат майбутніх періодів.

Тема 5. Облік виробничих запасів

Економічний зміст запасів: визнання, завдання обліку, класифікація, оцінка запасів, методи визначення собівартості. Документальне оформлення надходження і витрачання виробничих запасів (насіння, кормів, сировини, матеріалів, нафтопродуктів, запасних частин). Організація складського господарства. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів. Облік нестач та втрат від псування цінностей. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей.

Тема 6. Облік поточних біологічних активів

Визнання та класифікація біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Основи організації обліку поточних біологічних активів. Оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Облік надходження поточних біологічних активів. Облік вибуття поточних біологічних активів. Інвентаризація поточних біологічних активів.

Тема 7. Облік оборотних малоцінних та швидкозношуваних предметів

Економічний зміст малоцінних та швидкозношуваних предметів. Облік МШП у місцях зберігання і експлуатації. Синтетичний та аналітичний облік МШП.

Тема 8. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів

Економічний зміст і завдання обліку основних засобів. Класифікація основних засобів. Оцінка основних засобів. Облік надходження основних засобів. Облік вибуття та ремонту основних засобів. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів. Інвентаризація основних засобів. Облік зносу необоротних активів.

Тема 9. Облік нематеріальних активів

Склад нематеріальних активів та їх оцінка. Документування операцій з нематеріальними активами. Облік та амортизація нематеріальних активів.

Тема 10. Облік довгострокових біологічних активів

Облік надходження та вибуття довгострокових біологічних активів. Облік зміни вартості довгострокових біологічних активів. Облік нарахування амортизації. Інвентаризація довгострокових біологічних активів.

Тема 11. Облік земельних ділянок

Нормативно-правове забезпечення обліку земельних ділянок. Мета та завдання обліку земельних ділянок. Аналітичний та синтетичний облік земельних ділянок

Тема 12. Облік витрат на біологічні перетворення

Завдання обліку виробництва. Визнання та класифікація витрат. Групування витрат за економічними елементами. Облік витрат допоміжних виробництв, утримання та експлуатації машин та обладнання. Облік витрат та виконання робіт машинно-тракторного парку. Облік витрат на організацію виробництва і управління.

Облік витрат майбутніх періодів. Послідовність визначення собівартості продукції. Обчислення собівартості робіт та послуг допоміжних виробництв. Обчислення собівартості продукції рослинництва. Обчислення собівартості продукції тваринництва. Калькулювання собівартості продукції підсобних (промислових) виробництв.

Тема 13. Облік сільськогосподарської продукції

Первинний облік продукції сільськогосподарського виробництва. Синтетичний та аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва

Питання для підготовки до модуля 1 «Фінансовий облік І»

1. Основні поняття та принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності згідно з Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996 - XIV.
2. Нормативно - правова база фінансового обліку в Україні.
3. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.
4. Фінансова звітність як інформаційна база для прийняття управлінських рішень.

5. Облік касових операцій.
6. Облік коштів на рахунках підприємства у банках.
7. Облік грошових коштів на інших поточних рахунках в банку.
8. Облік розрахунків з короткостроковими векселями одержаними.
9. Облік операцій з поточними фінансовими інвестиціями.
10. Поняття та класифікація фінансових інвестицій.
11. Документування господарських операцій і аналітичний облік фінансових інвестицій.
12. Облік довгострокових фінансових інвестицій.
13. Облік капітальних інвестицій.
14. Облік розрахунків з дебіторами згідно П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».
15. Облік розрахунків з покупцями та замовниками, за виданими авансами.
16. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків за претензіями.
17. Облік розрахунків по відшкодуванню матеріального збитку, розрахунків з різними дебіторами.
18. Документальне оформлення руху виробничих запасів і відображення його на рахунках бухгалтерського обліку.
19. Оцінка руху запасів.
20. Первинний облік продукції сільськогосподарського виробництва.
21. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів.
22. Синтетичний та аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва.
23. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів у місцях зберігання і експлуатації.
24. Аналітичний та синтетичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів.
25. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей: порядок проведення та відображення її результатів в бухгалтерському обліку.
26. Визнання та класифікація поточних біологічних активів та сільськогосподарської продукції.
27. Документальне оформлення обліку поточних біологічних активів на підприємстві.
28. Оцінка і порядок оформлення надходження приплоду, приросту живої маси.
29. Порядок проведення інвентаризації поточних біологічних активів, відображення її результатів в бухгалтерському обліку.
30. Облік надходження та вибуття поточних біологічних активів.
31. Економічний зміст і завдання обліку основних засобів.
32. Класифікація основних засобів.
33. Порядок визначення первісної вартості основних засобів.
34. Оцінка основних засобів.
35. Облік надходження основних засобів.
36. Методи нарахування амортизації основних засобів.

37. Облік амортизації (зносу) необоротних активів.
38. Облік вибуття та ремонту основних засобів.
39. Аналітичний та синтетичний облік основних засобів.
40. Інвентаризація основних засобів.
41. Синтетичний і аналітичний облік інших необоротних матеріальних активів.
42. Документальне оформлення обліку довгострокових біологічних активів на підприємстві.
43. Облік зміни вартості довгострокових біологічних активів.
44. Облік нарахування амортизації на довгострокові біологічні активи.
45. Облік надходження довгострокових біологічних активів.
46. Облік вибуття довгострокових біологічних активів.
47. Порядок проведення інвентаризації довгострокових біологічних активів.
48. Визначення основних понять і розкриття інформації про нематеріальні активи згідно П(С)БО 8 "Нематеріальні активи".
49. Визначення, оцінка, переоцінка нематеріальних активів.
50. Документація і облікові реєстри для відображення інформації про нематеріальні активи.
51. Облік надходження нематеріальних активів.
52. Інвентаризація нематеріальних активів: порядок проведення та відображення її результатів в бухгалтерському обліку.
53. Облік вибуття нематеріальних активів.
54. Амортизація нематеріальних активів.
55. Переоцінка основних засобів згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби».
56. Визначення основних понять і розкриття інформації про основні засоби згідно П(С)БО 7 «Основні засоби».
57. Визначення основних понять і розкриття інформації про нематеріальні активи згідно П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».
58. Визначення основних понять і розкриття інформації про запаси згідно П(С)БО 9 «Запаси».
59. Визначення основних понять і розкриття інформації про дебіторську заборгованість згідно П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».
60. Визначення основних понять і розкриття інформації про біологічні активи згідно П(С)БО 30 «Біологічні активи».
61. Економічна політика підприємства у сфері формування витрат.
62. Визнання та класифікація витрат.
63. Групування витрат за економічними елементами.
64. Економічний зміст та первинний облік витрат допоміжних виробництв і діяльності машинно-тракторного парку.
65. Аналітичний і синтетичний облік витрат допоміжних виробництв і діяльності машинно-тракторного парку.
66. Розрахунок фактичної собівартості транспортних робіт машинно-тракторного парку.
67. Облік витрат на організацію виробництва і управління.
68. Облік витрат і виходу продукції рослинництва. Обчислення собівартості продукції.

69. Облік витрат і виходу продукції тваринництва. Обчислення собівартості продукції.
70. Облік витрат і виходу продукції промислових виробництв. Обчислення собівартості продукції.

1.2. Модуль 2 «Фінансовий облік II»

Тема 1. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками та підрядниками

Сутність постачання та завдання обліку. Документальне оформлення операцій із постачальниками і підрядниками. Порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей. Аналітичний і синтетичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками

Тема 2. Облік зобов'язань за розрахунками з банками та за іншими операціями

Економічний зміст кредитів банків та завдання їх обліку. Аналітичний та синтетичний облік короткострокових та довгострокових кредитів. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями та зобов'язань зі сплати відсотків.

Особливості кредитування сільськогосподарських підприємств. Облік розрахунків за іншими операціями.

Тема 3. Облік розрахунків за виплатами працівникам та соціального страхування

Економічний зміст заробітної плати та її структура. Форми і системи оплати праці. Завдання обліку праці та її оплати. Первинний облік праці та її оплати. Узагальнення та групування даних з обліку праці. Нарахування на заробітну плату та утримання із неї єдиного соціального внеску. Утримання податку на доходи фізичних осіб. Облік інших утримань із заробітної плати.

Індексація заробітної плати. Облік розрахунків допомоги з тимчасової непрацездатності. Облік розрахунків щорічних і додаткових відпусток. Синтетичний облік розрахунків за виплатами працівникам.

Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками і платежами

Облік фіксованого сільськогосподарського податку. Облік податку на додану вартість. Облік податку на прибуток.

Тема 5. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями та з фінансової оренди

Облік операцій з облігаціями. Облік фінансової оренди.

Тема 6. Облік доходів і витрат за видами діяльності підприємства

Види діяльності підприємства. Доходи: визнання, оцінка, класифікація. Облік доходів на рахунках бухгалтерського обліку. Витрати: визнання, оцінка, класифікація. Облік витрат на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 7. Порядок формування та облік фінансових результатів

Загальні принципи формування фінансових результатів. Формування результатів операційної діяльності. Формування результатів фінансової діяльності. Формування результатів іншої звичайної діяльності.

Тема 8. Облік зареєстрованого, пайового, неоплаченого та вилученого капіталів

Власний капітал та його складові. Облік зареєстрованого капіталу. Облік пайового капіталу. Облік неоплаченого капіталу. Облік вилученого капіталу.

Тема 9. Облік резервного, додаткового капіталів та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)

Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Питання для підготовки до модуля 2 «Фінансовий облік II»

1. Визнання та оцінка зобов'язань.
2. Сутність постачання та завдання обліку.
3. Документальне оформлення операцій із постачальниками і підрядниками.
4. Порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей.
5. Аналітичний і синтетичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.
6. Облік короткострокових кредитів.
7. Облік довгострокових кредитів.
8. Облік розрахунків за іншими операціями.
9. Облік зобов'язань за короткостроковими векселями.
10. Облік зобов'язань за довгостроковими векселями.
11. Облік розрахунків з учасниками.
12. Колективний договір. Трудовий договір.
13. Форми і системи оплати праці.
14. Економічний зміст заробітної плати та її структура. Завдання обліку праці та її оплати.
15. Класифікація виплат працівникам відповідно до П(С)БО 26.
16. Первинний облік праці та її оплати.
17. Узагальнення та групування даних з обліку праці.
18. Нарахування на заробітну плату та утримання із неї єдиного соціального внеску.
19. Об'єкт та база оподаткування ПДФО.
20. Ставки ПДФО.
21. Порядок утримання ПДФО.
22. Порядок сплати (перерахування) ПДФО до бюджету.
23. Порядок застосування податкової соціальної пільги.
24. Облік інших утримань із заробітної плати.
25. Індексація заробітної плати.
26. Облік розрахунків допомоги з тимчасової непрацездатності.

27. Облік розрахунків щорічних і додаткових відпусток.
28. Синтетичний облік розрахунків за виплатами працівникам.
29. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування ПДФО окремих видів доходів.
30. Резерв на виплату відпусток.
31. Платники ФСП.
32. Об'єкт та база оподаткування ФСП.
33. Ставки ФСП.
34. Податковий (звітний) період ФСП.
35. Порядок нарахування та строки сплати ФСП.
36. Порядок набуття та скасування статусу платника ФСП.
37. Відображення ФСП у бухгалтерському обліку.
38. Реєстрація платників ПДВ.
39. Об'єкт оподаткування ПДВ.
40. Дата виникнення податкових зобов'язань з ПДВ.
41. Операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ.
42. Операції, звільнені від оподаткування ПДВ.
43. Податковий кредит з ПДВ.
44. Порядок визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків.
45. Податкова накладна.
46. Порядок надання податкової декларації з ПДВ та строки розрахунків з бюджетом.
47. Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства.
48. Відображення ПДВ у бухгалтерському обліку.
49. Об'єкт оподаткування податком на прибуток.
50. Порядок визначення доходів та їх склад.
51. Склад витрат та порядок їх визнання.
52. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів.
53. Порядок обчислення податку на прибуток.
54. Особливості оподаткування податком на прибуток виробників сільськогосподарської продукції.
55. Відображення податку на прибуток у бухгалтерському обліку.
56. Облік операцій з облігаціями.
57. Облік фінансової оренди.
58. Види діяльності підприємства.
59. Визнання доходів.
60. Оцінка доходів.
61. Класифікація доходів.
62. Критерії визначення доходу від надання послуг.
63. Основні критерії визначення доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг.

64. Облік доходів від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг.
65. Вирахування з доходу. Облік наданих знижок. Облік повернення товарів.
66. Облік інших операційних доходів.
67. Облік доходу від участі в капіталі та інших фінансових доходів.
68. Облік доходів від іншої звичайної діяльності.
69. Облік надзвичайних доходів.
70. Облік доходів майбутніх періодів.
71. Визнання витрат.
72. Склад витрат.
73. Облік адміністративних витрат.
74. Облік витрат на збут.
75. Облік інших витрат операційної діяльності.
76. Облік фінансових витрат та втрат від участі в капіталі.
77. Облік витрат від іншої звичайної діяльності.
78. Облік надзвичайних витрат.
79. Загальні принципи формування фінансових результатів.
80. Формування результатів операційної діяльності.
81. Формування результатів фінансової діяльності.
82. Формування результатів іншої звичайної діяльності.
83. Формування результатів від надзвичайних подій.
84. Облік зареєстрованого капіталу.
85. Облік пайового капіталу.
86. Облік неоплаченого капіталу.
87. Облік вилученого капіталу.
88. Облік додаткового капіталу.
89. Облік резервного капіталу.
90. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).
91. Облік цільового фінансування і цільових надходжень.

1.3. Модуль 3 «Звітність підприємств»

Тема 1. Основи побудови і загальні вимоги до звітності підприємств

Законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності та мета її складання. Види, класифікація та склад звітності. Елементи та якісні характеристики. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації. Вибір облікової політики підприємства. Підготовка даних до складання фінансової звітності. Порядок подання та оприлюднення звітності підприємства.

Тема 2. Баланс. Визнання та оцінка статей балансу

Нормативно-правове регулювання форми фінансової звітності №1 «Баланс». Загальні поняття про бухгалтерський баланс. Види, класифікація та склад ф.№1. Звітні періоди. Елементи форми №1. Зміст статей балансу та методика його складання. Значення показників балансу. Події після дати балансу.

Тема 3. Загальні поняття , структура звіту про фінансові результати та вимоги до нього

Визначення категорій та мета складання звіту про фінансові результати. Умови визнання та оцінка доходів та витрат. Взаємозв'язок звіту про фінансові результати з видами діяльності підприємства. Зміст статей та методика заповнення звіту про фінансові результати. Відображення елементів операційних витрат.

Тема 4. Визначення термінів та мета складання Звіту про рух грошових коштів

Нормативно-правове регулювання. Основні категорії та мета та методика складання звіту про фінансові результати. Призначення та структура Звіту про рух грошових коштів.

Тема 5. Звіт про власний капітал

Нормативно-правове регулювання. Розкриття інформації про власний капітал. Взаємозв'язок із планом рахунків. Визначення власного капіталу, його функції та мета складання звіту про власний капітал.

Тема 6. Примітки до річної фінансової звітності і виправлення помилок у фінансових звітах. Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»

Нормативно-правове регулювання. Склад та вимоги до приміток до річної фінансової звітності. Правила виправлення помилок у звітності підприємства. Зміни в обліковій політиці. Події після дати балансу підприємства у примітках до фінансової звітності.

Тема 7. Визначення консолідованої фінансової звітності

Нормативно-правове регулювання. Вимоги методика складання консолідованої фінансової звітності.

Тема 8. Визначення основних положень П(С)БО 25. Особливості складання звіту про фінансові результати суб'єктів малого підприємництва

Склад суб'єктів малого підприємництва. Відмінності структури і змісту Балансу за формою № 1 від звичайного Балансу

Тема 9. Загальні положення складання та подання податкової звітності

Податкова звітність за окремими податками: податок на прибуток, податок на додану вартість, податок з доходів фізичних осіб, плата за землю, фіксований сільськогосподарський податок, акцизний податок, збір за використання природних ресурсів, збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства, інші податки, місцеві податки і збори.

Тема 10. Звітність до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Структура звітності за видами зборів

Правила, періодичність та порядок подання спеціальної звітності. Особливості складання та представлення звітної інформації.

Питання для підготовки до модуля 3 «Звітність підприємств»

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV.
2. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затверджена постановою КМУ від 28.10.1998р. №1706.
3. Організація облікової політики підприємства.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.
5. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні та порядок їх застосування.
6. Нематеріальні активи: облік згідно П(С)БО 8.
7. Запаси: облік згідно П(С)БО 9.
8. Дебіторська заборгованість: облік згідно П(С)БО 10.
9. Зобов'язання: облік згідно П(С)БО 11.
10. Основні засоби: облік згідно П(С)БО 7.
11. Дохід: облік згідно П(С)БО 15.
12. Витрати: облік згідно П(С)БО 16.
13. Бухгалтерський облік на малих підприємствах згідно П(С)БО 25.
14. Рахунки класу 1 «Необоротні активи».
15. Рахунки класу 2 «Запаси».
16. Рахунки класу 3 «Кошти, розрахунки та інші активи».
17. Рахунки класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань».
18. Рахунки класу 5 «Довгострокові зобов'язання».
19. Рахунки класу 6 «Поточні зобов'язання».
20. Рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності».
21. Рахунки класу 8 «Витрати за елементами».
22. Рахунки класу 9 «Витрати діяльності».
23. Рахунки класу 0 «Позабалансові рахунки».
24. Бухгалтерські проводки для підприємств, які перейшли на єдиний податок.
25. Склад і призначення фінансової звітності.
26. Вимоги до складання фінансової звітності згідно діючих стандартів.
27. Загальні вимоги до складання фінансової звітності згідно НП(С)БО 1.
28. Бухгалтерський баланс: склад, порядок заповнення, використання для потреб управління.
29. Звіт про фінансові результати: склад, порядок заповнення, використання для потреб управління.
30. Звіт про рух грошових коштів: склад, порядок заповнення, використання для потреб управління.
31. Звіт про власний капітал: склад, порядок заповнення, використання для потреб управління.
32. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: облік згідно П(С)БО 25.

33. Економічний зміст і основні завдання інвентаризації необоротних активів, запасів, коштів, розрахунків, власного капіталу, зобов'язань, незавершеного виробництва та будівництва.
34. Порядок врегулювання інвентаризаційних різниць.
35. Облік операцій щодо переоцінки активів підприємства.
36. Облік операцій з виділенням майнових паїв у натурі.
37. Зміни в організації обліку основних засобів з 01.07.2000р.
38. Зміни та нові положення щодо амортизації основних засобів згідно П(С)БО 7.
39. Визначення в бухгалтерському обліку доходів і витрат.
40. Визначення прибутку або збитку підприємства за звітний період.
41. Бухгалтерський облік і фінансова звітність фермерських господарств.
42. Склад, оцінка та відображення у балансі оборотних активів.
43. Прямий метод визначення руху коштів від операційної діяльності.
44. Примітки до фінансової звітності: взаємозв'язок між примітками та балансом, звітом про фінансові результати, методика складання кожного розділу.
45. Консолідована фінансова звітність: визначення, форми, послідовність дій, статті, інформація, що включається в цю звітність.
46. Особливості складання балансу суб'єктами малого підприємництва.
47. Особливості складання звіту про фінансові результати суб'єктами малого підприємництва.
48. Особливості складання Додатка до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами».
49. Особливості формування показників фінансової звітності фермерськими господарствами.
50. Загальні положення складання та подання податкової звітності
51. Податок на прибуток підприємства: база, ставки, декларація з податку на прибуток та додатки до неї.
52. Податок на додану вартість. Декларації з ПДВ сільськогосподарських товаровиробників.
53. Податок з доходів фізичних осіб. Подання податкової звітності про суми доходів нарахованих (сплачених) і сум утриманого з них податку (ф.№1ДФ).
54. Фіксований сільськогосподарський податок, порядок його розрахунку.
55. Місцеві податки і збори: назва, порядок їх розрахунку і сплати.
56. Нормативно-правове забезпечення статистичної звітності.
57. Порядок складання статистичної звітності про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств (ф. №50-сг).

1.4. Модуль 4 «Аналіз господарської діяльності»

Тема 1. Аналіз внутрішніх факторів впливу

Сутність і особливості внутрішніх факторів впливу. Взаємозв'язок і взаємозалежність факторів внутрішнього середовища. Аналітична оцінка розміру виробництва, галузевої структури, рівня ресурсного забезпечення, інтенсивності використання, залучення капітальних вкладень, рівень управління, організації виробництва і праці. Спеціалізація, інтенсифікація, диверсифікація. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної роботи на підприємстві. Обґрунтування резервів.

Тема 2. Аналіз зовнішніх факторів впливу

Сутність і особливості зовнішніх факторів впливу. Взаємозв'язок і взаємозалежність факторів зовнішнього середовища. Аналітична оцінка зовнішніх факторів впливу, можливих зовнішніх ризиків. Інфляційний, відсотковий і податковий ризику. Глобалізаційні тенденції. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної роботи на підприємстві. Обґрунтування резервів.

Тема 3. Аналіз організаційної і галузевої структури

Сутність і особливості організаційної і галузевої структури. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю. Аналітична оцінка галузевої структури, рівня організації виробництва і праці на підприємстві, окремих підрозділах і виробництвах, обслуговуючих підрозділах. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства, при виробництві окремих видів продукції, виконанні робіт і наданні послуг. Обґрунтування резервів.

Тема 4. Аналіз ринкових можливостей

Сутність і особливості ринкових можливостей підприємств. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, реалізацією продукції. Аналітична оцінка обсягів реалізації, товарності продукції за видами, ціни реалізації, каналів реалізації продукції, строків реалізації, асортименту продукції на продаж, рівня беззбитковості, доходу (виручки) від реалізації. Конкуренція. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства, при реалізації окремих видів продукції. Обґрунтування резервів.

Тема 5. Аналіз попиту та пропозиції на продукцію

Сутність і особливості ринкових критеріїв, вплив зовнішніх факторів на формування продукції, якість продукції, сегменти ринку, виявлення еластичності продукції. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, реалізацією продукції. Аналітична оцінка попиту і пропозиції, рівня споживання, якості продукції, результатів реалізації продукції за видами, процесу ціноутворення. Виявлення впливу монополій. Оцінка ГМ

продукції. Екологічні фактори. Органічне землеробство. Технології вирощування. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 6. Аналіз земельних ресурсів

Сутність і особливості земельних ресурсів, екосистем, біологічних особливостей окремих видів природних ресурсів. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні виробничих потужностей. Аналітична оцінка складу і структури земельних ресурсів, рівня забезпеченості і інтенсивності використання, економічної ефективності використання земельних ресурсів. Екологічні фактори впливу, регіональні особливості території, природна врожайність. Виявлення впливу технологій вирощування окремих видів сільськогосподарських культур. Оцінка капітальних вкладень. Екологічні фактори. Екологізація. Технології вирощування. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 7. Аналіз трудових ресурсів

Сутність і особливості трудових ресурсів, робочої сили, людського капіталу, трудового потенціалу, інтелектуального капіталу. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у підвищенні продуктивності праці. Аналітична оцінка складу і структури трудових ресурсів, рівня забезпеченості і інтенсивності використання, економічної ефективності використання трудових ресурсів. Демографічні фактори впливу, регіональні особливості території, соціальні відповідальність аграрного бізнесу. Виявлення впливу технологій вирощування окремих видів сільськогосподарських культур. Оцінка капітальних вкладень. Міграційні фактори. Вплив галузевої структури. Зарплатовіддача. Корпоративна культура, організація виробництва і праці. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 8. Аналіз основних і оборотних засобів підприємства, капітальних вкладень

Сутність і особливості основних засобів, оборотних засобів, капітальних вкладень. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні виробничих потужностей. Аналітична оцінка складу і структури засобів, рівня забезпеченості і інтенсивності використання, економічної ефективності використання засобів, ефективності капітальних вкладень. Технічні і технологічні особливості, аналітична оцінка машино-тракторного парку. Виявлення впливу технологій вирощування окремих видів сільськогосподарських культур. Оцінка капітальних вкладень. Інвестиційна привабливість. Технології вирощування. Фінансування, можливості залучення кредитних ресурсів, лізингові операції.

Інноваційна готовність. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 9. Аналіз обсягів виробництва, асортименту та якості продукції рослинництва

Сутність і особливості виробництва продукції рослинництва. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні виробничих потужностей. Аналітична оцінка обсягів виробництва, рівня забезпеченості і інтенсивності використання ресурсів. Технічні і технологічні особливості, аналітична оцінка галузевих особливостей. Виявлення впливу технологій вирощування окремих видів сільськогосподарських культур. Технології вирощування. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 10. Аналіз обсягів виробництва, асортименту та якості продукції тваринництва

Сутність і особливості виробництва продукції тваринництва. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні виробничих потужностей. Аналітична оцінка обсягів виробництва, рівня забезпеченості і інтенсивності використання ресурсів. Технічні і технологічні особливості, аналітична оцінка галузевих особливостей. Виявлення впливу технологій вирощування окремих видів сільськогосподарських тварин. Технології вирощування. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 11. Аналіз розподілу, зберігання, переробки продукції рослинництва та тваринництва

Сутність і особливості розподілу, зберігання, переробки продукції. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні виробничих потужностей. Аналітична оцінка обсягів зберігання, переробки продукції за видами. Виявлення впливу матеріально-технічної бази підприємства. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 12. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції

Сутність і особливості собівартості окремих видів продукції. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні виробничих потужностей, зниженні затрат на одиницю залученого ресурсу. Аналітична оцінка витрат, віддачі вкладеного капіталу. Технічні і технологічні особливості, аналітична оцінка галузевих особливостей. Виявлення впливу технологій вирощування окремих видів сільськогосподарських культур. Технології вирощування. Методи і джерела

даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 13. Аналіз витрат за елементами при виробництві продукції

Сутність і особливості витрат за елементами. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні виробничих потужностей, зниженні затрат за елементами на одиницю залученого ресурсу. Аналітична оцінка витрат на оплату праці, матеріальних витрат, інших витрат тощо. Технічні і технологічні особливості, аналітична оцінка галузевих особливостей. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 14. Аналіз реалізації сільськогосподарської продукції

Сутність і особливості реалізації продукції. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, можливостями у нарощуванні обсягів реалізації, виробничих потужностей. Аналітична оцінка обсягів реалізації, рівня товарності продукції за видами, каналів реалізації, строків реалізації, асортименту. Виявлення впливу факторів зовнішнього середовища, імпортна залежність, експортні можливості. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 15. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Сутність і особливості фінансових результатів діяльності. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, інвестиційно-інноваційною діяльністю. Аналітична оцінка ліквідності і платоспроможності. Виявлення впливу факторів зовнішнього середовища, кредитоспроможність. Формування і використання прибутку підприємства. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 16. Аналіз економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції

Сутність і особливості економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, інвестиційно-інноваційною діяльністю. Аналітична оцінка показників економічної ефективності. Виявлення впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. Формування і використання чистого прибутку підприємства. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 17. Аналіз роботи обслуговуючих виробництв

Сутність і особливості обслуговуючих виробництв. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю. Аналітична оцінка показників роботи обслуговуючих виробництв. Виявлення впливу факторів. Витрати на обслуговуючі виробництва. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 18. Аналіз діяльності інших підприємств і організації аграрного сектора

Сутність і особливості взаємозв'язків із іншими суб'єктами ринку, фінансово-кредитними установами. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю. Аналітична оцінка показників. Виявлення впливу факторів. Витрати на обслуговуючі виробництва. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 19. Аналіз фінансового стану підприємства

Сутність і особливості фінансового стану підприємства. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, інвестиційно-інноваційною діяльністю. Аналітична оцінка показників. Виявлення впливу факторів зовнішнього середовища, ділова активність, етика ведення бізнесу. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної діяльності у підрозділах підприємства. Обґрунтування резервів.

Тема 20. Аналіз імовірності банкрутства

Сутність і особливості імовірності банкрутства. Взаємозв'язок і взаємозалежність із виробничо-господарською діяльністю, інвестиційно-інноваційною діяльністю. Аналітична оцінка кризових явищ, виявлення можливостей в мінімізації ризиків. Антикризова діяльність. Виявлення впливу факторів зовнішнього середовища, зовнішні ризики. Методи і джерела даних аналізу. Виявлення причинно-наслідкових залежностей. Прийняття управлінських рішень. Організація аналітичної роботи на підприємства. Обґрунтування резервів.

Питання для підготовки до модуля 4 «Аналіз господарської діяльності»

1. Завдання і джерела даних аналізу.
2. Аналіз виробничого потенціалу галузі.
3. Аналіз технології вирощування сільськогосподарських культур.
4. Аналіз виробництва продукції за обсягом, асортиментом і якістю.
5. Аналіз розміру, структури посівних площ та врожайності.
6. Особливості аналізу виробництва продукції кормових культур, плодів, овочів.
7. Оцінка ефективності використання потенціалу галузі.

8. Аналіз ефективності вирощування товарних культур.
9. Аналіз ефективності вирощування кормових культур.
10. Аналіз розподілу продукції рослинництва.
11. Основні резерви збільшення виробництва продукції.
12. Резерви покращення використання продукції рослинництва.
13. Завдання і джерела даних аналізу.
14. Аналіз виробничого потенціалу галузі.
15. Аналіз технології догляду за тваринами і виробництва продукції.
16. Аналіз виробництва продукції.
17. Оцінка ефективності використання потенціалу галузі.
18. Аналіз розподілу продукції тваринництва.
19. Визначення резервів збільшення виробництва продукції тваринництва.
20. Аналіз зберігання і переробки сільськогосподарської продукції.
21. Аналіз економічної ефективності зберігання і переробки продукції.
22. Аналіз реалізації продукції, робіт, послуг.
23. Аналіз виконання договірних зобов'язань.
24. Аналіз ефективності реалізації.
25. Аналіз собівартості продукції рослинництва.
26. Резерви зниження собівартості продукції рослинництва.
27. Аналіз собівартості виробництва продукції тваринництва.
28. Резерви зниження собівартості продукції тваринництва.
29. Аналіз складу і структури собівартості по статтях і елементах затрат.
30. Факторний аналіз витрат виробництва по статтях затрат.
31. Аналіз резервів стабілізації собівартості продукції по галузях.
32. Особливості аналізу діяльності підприємств з переробки продукції.
33. Особливості аналізу заготівельних і торгівельних організацій.
34. Основні напрямки аналізу роботи обслуговуючих підприємств і організацій АПК.
35. Аналіз взаємовідносин сільськогосподарських підприємств з банками.
36. Аналіз взаємовідносин сільськогосподарських підприємств з біржами.
37. Аналіз роботи інших обслуговуючих виробництв (водо-, електро-, тепло-, газопостачання).
38. Аналіз роботи підсобних промислових виробництв.
39. Аналіз ефективності роботи підсобних промислових виробництв.
40. Аналіз джерел формування засобів підприємства.
41. Аналіз складу і структури активів підприємства.
42. Аналіз ліквідності платоспроможності підприємства.
43. Аналіз забезпеченості підприємства власними оборотними засобами.
44. Аналіз стану розрахунків.
45. Аналіз кредиторської заборгованості.
46. Аналіз ефективності використання активів.
47. Аналіз прибутку.
48. Аналіз рівня рентабельності.
49. Аналіз використання прибутку.
50. Аналіз оборотності оборотних засобів.

- 51.Завдання і джерелі даних аналізу.
- 52.Аналіз загальних показників економічної ефективності і факторів, які зумовлюють її рівень.
- 53.Ефективність затрат живої праці і її оплата.
- 54.Ефективність використання земельних угідь і ресурсів.
- 55.Аналіз ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.
- 56.Оцінка виконання кошторисів доходів витрат по господарству і окремих підрозділах.
- 57.Комплексна оцінка діяльності сільськогосподарського підприємства.
- 58.Резерви підвищення виробничої, економічної і соціальної ефективності діяльності підприємства.
- 59.Аналіз показників фінансового стану підприємства.
- 60.Визначення впливу факторів на основні результативні показники.

1.5. Модуль 5 «Фінанси підприємств»

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Суть фінансів підприємств. Фонди грошових засобів та фінансові ресурси. Поняття грошових фондів і фінансових ресурсів підприємств. Економічні методи і способи та джерела формування фінансових ресурсів. Розмежування коштів підприємств на власні, позичені і залучені. Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність і самофінансування. Вплив фінансів на процес розширеного відтворення. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи.

Тема 2. Грошові розрахунки підприємств

Сутність і класифікація грошових розрахунків. Принципи організації розрахунків. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття. Порядок оформлення розрахункових документів. Технологія безготівкових розрахунків між підприємствами. Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки з використанням факторингу. Готівково-грошові розрахунки на підприємствах і сфера їх застосування.

Розрахунки агропідприємств із заготівельними організаціями. Розрахунки при зовнішньоекономічній діяльності підприємств. Економічна відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань. Безспірне стягнення коштів.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг). Інші операційні доходи від участі в капіталі, фінансові доходи, надзвичайні доходи. Прибутки отримані від участі в сільських та міжгосподарських підприємствах. Проценти, нараховані підприємствам на кошти, які знаходяться на рахунках у банках. Плата за надані кредити. Надходження від застосування фінансових санкцій. Бюджетні дотації, субвенції і субсидії. Страхові відшкодування. Розподіл

грошових надходжень. Фонд відшкодування. Валовий дохід. Фонд оплати праці. Чистий прибуток (дохід).

Тема 4. Фінансові результати діяльності підприємств, розподіл і використання прибутку

Фінансові результати діяльності підприємств. Види прибутку та їх формування. Валовий прибуток, операційний прибуток, прибуток від звичайної діяльності, прибуток від надзвичайних подій, чистий прибуток, нерозподілений прибуток. Пропорції розподілу прибутку між підприємствами і бюджетом. Прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства, або чистий прибуток. Сутність і методи обчислення рентабельності та норми прибутку. Розподіл і використання прибутку.

Тема 5. Відносини підприємств з фінансовою системою

Загальна характеристика відносин підприємств з бюджетом, органами майнового страхування, фондами соціального страхування. Платежі підприємств до бюджету. Збори і внески до Пенсійного фонду, Єдиний соціальний внесок. Оперативна робота по розрахунковим відносинам з фінансовими органами. Вдосконалення відносин підприємств з фінансовою системою.

Тема 6. Економічна ефективність основних засобів підприємств

Види фондів підприємств та їх економічний зміст. Статутний капітал. Амортизаційний фонд. Характеристика методів нарахування амортизації. Фонди нагромадження і споживання. Резервний фонд. Особливості організації фондів нагромадження і споживання. Методи визначення базових фондів споживання. Планування фондів нагромадження і споживання в агропромислових підприємствах.

Тема 7. Оборотний капітал підприємства

Обіг коштів підприємств. Економічна сутність оборотних коштів, їх класифікація. Склад і структура оборотних засобів. Організація оборотних засобів підприємств. Нормування оборотних засобів. Поняття норм і нормативів оборотних засобів. Методи визначення потреби у власних оборотних коштах. Методи обчислення потреби в оборотних засобах і сфера їх застосування. Розрахунок сукупного нормативу власних оборотних засобів.

Джерела утворення оборотних засобів. Власні оборотні кошти. Позичені і залучені оборотні кошти. Нестача власних оборотних коштів, методи її визначення, причини виникнення і джерела поповнення. Ефективність використання оборотних засобів. Показники ефективності їх використання. Визначення суми вивільнення або додаткового залучення оборотних засобів внаслідок зміни їх використання. Шляхи підвищення ефективності виникнення оборотних засобів.

Тема 8. Короткострокове кредитування основної діяльності підприємств

Банківський кредит як основна форма залучення підприємствами позичених коштів. Класифікація кредитів в залежності від забезпечення, строків, суб'єктів кредитування. Принципи кредитування. Пряме і непряме банківське кредитування підприємств. Визначення потреби в кредитах.

Планування короткострокового кредиту. Етапи кредитного процесу. Кредитоспроможність підприємства і її показники.

Банківський контроль в процесі кредитування. Гарантії своєчасності і повноти сплати кредиту. Зміст і порядок укладання кредитного договору. Методи перевірки забезпечення кредиту. Позиковий процент, критерії його диференціації і джерела сплати. Видача короткострокового кредиту. Погашення короткострокового кредиту. Товарний і комерційний кредит в діяльності підприємства. Умови використання векселів.

Тема 9. Фінансування і кредитування капітальних вкладень

Суть капітальних вкладень та їх роль в умовах переходу до ринкової економіки. Склад і структура капітальних вкладень. Інвестиції як джерело капітальних вкладень. Джерела фінансування капітальних вкладень. Планування капітальних вкладень. Титульні списки та проектно-кошторисна документація по капітальним вкладенням. Порядок оформлення відкриття фінансування. Фінансування і кредитування капітального будівництва. Довгострокове банківське кредитування капітальних вкладень. Фінансовий леверидж. Середньозважена вартість капіталу.

Тема 10. Особливості фінансування підприємств різних форм власності

Принципи діяльності селянських (фермерських) господарств та малих підприємств. Статутний, амортизаційний та резервний фонди фермерських господарств та малих підприємств. Доходи фермерських та малих підприємств. Фінансування і кредитування господарської діяльності і капітальних вкладень. Оцінка стану фермерського та малого підприємства. Визначення фінансового результату. Відносини селянських і малих господарств з фінансовою системою. Фінансова звітність селянського і малого підприємства.

Основні принципи створення і діяльності акціонерного товариства, роль фінансів. Акціонерний капітал і його компоненти. Статутний капітал. Оплата статутного капіталу. Прибуток, схема розподілу в акціонерних товариствах. Дивіденди і дивідендна політика. Порядок виплати дивідендів. Фонди акціонерного товариства. Створення резервного (страхового) фонду. Формування фонду оплати процента по облігаціям, фонду дивідендів по привілейованим акціям, фонду дивідендів по простих акціях. Створення фонду виробничого і соціального розвитку. Фонд матеріального заохочення. Цінні папери акціонерного товариства. Фінансові питання реорганізації та ліквідації акціонерного товариства.

Фінанси приватно-орендних формувань.

Тема 11. Фінансове планування на підприємствах

Зміст, мета та завдання фінансового планування. Фінансове планування, як процес оцінки визначення фінансових потреб підприємства та джерел їх покриття. Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів. Зміст фінансового плану і порядок його складання. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

Тема 12. Оцінка фінансового стану підприємства

Сутність і значення фінансового стану. Показники фінансового стану підприємства. Показники оцінки прибутковості, майнового стану. Показники ліквідності та платоспроможності. Показники фінансової стійкості та стабільності підприємства. Показники рентабельності і ділової активності.

Тема 13. Фінансова санація та банкрутство підприємства

Сутність і значення санації підприємства. Причини виникнення банкрутства та методи антикризового управління щодо запобігання банкрутства підприємства. Прогнозування та визначення банкрутства за системою У. Бівера та моделями Альтмана. Фінансова санація підприємств та можливості її здійснення.

Питання для підготовки до модуля 5 «Фінанси підприємств»

1. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.
2. Фінансова робота на підприємстві, її зміст та задачі.
3. Сутність та значення грошових розрахунків на підприємстві.
4. Види рахунків у банку, порядок їх відкриття та здійснення операцій за ними.
5. Касова дисципліна на підприємстві, ліміт каси. Сутність та значення акредитиву та векселя (соло, тратта, трасант, трасат).
6. Форми безготівкових розрахунків: чек, платіжне доручення, платіжна вимога-доручення.
7. Охарактеризувати види діяльності підприємств та визначити доходи від них.
8. Поетапне формування прибутку (збитку) та його розподіл.
9. Доходи підприємства, їх характеристика та склад.
10. Витрати підприємства, їх характеристика та склад.
11. Сутність та методи обчислення основних показників рентабельності на підприємстві.
12. Розрахунок на підприємстві ПДВ, охарактеризувати податкове зобов'язання та податковий кредит.
13. Податок на прибуток підприємств, його характеристика.
14. Фіксований сільськогосподарський податок, які види податків не сплачує підприємство при використанні даного податку.
15. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, зазначити об'єкти та суб'єкти даного виду внеску.
16. Єдиний податок для малих підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності, які види податків не сплачує підприємство при використанні даного податку.
17. Дати характеристику основних складових власного капіталу.
18. Амортизаційний фонд, методи нарахування амортизації.
19. Особливості формування фондів нагромадження та споживання на підприємстві.
20. Сутність оборотного капіталу та особливості його кругообігу.

21. Класифікація та організація оборотного капіталу.
22. Джерела формування оборотного капіталу.
23. Показники стану та використання оборотного капіталу.
24. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних засобів.
25. Необхідність та сутність кредитування. Форми кредитів.
26. Класифікація банківських кредитів.
27. Іпотечний кредит, його особливості.
28. Сутність та особливості споживчого та консорціумного кредитів.
29. Переваги та особливості функціонування лізингу. Види лізингу.
30. Характеристика державного кредиту.
31. Кредитний процес, документи, які необхідні для отримання кредиту (юридичній, фізичній особі).
32. Фінансовий леверидж та середньозважена вартість капіталу.
33. Показники ліквідності та платоспроможності підприємства.
34. Показники оцінювання фінансової стійкості підприємства.
35. Капітальні вкладення на відтворення основних фондів.
36. Джерела фінансування ремонту основних фондів.
37. Особливості фінансування підприємств приватної форми власності.
38. Особливості фінансування господарських товариств та виробничих кооперативів.
39. Особливості фінансування підприємств комунальної та державної форми власності.
40. Оцінювання фінансового стану підприємств, його необхідність і значення. Експрес-аналіз підприємства.
41. Сутність і основні завдання фінансового планування.
42. Методика фінансового аналізу підприємств України.
43. Характеристика стадій фінансового планування.
44. Аналіз джерел коштів підприємства та їх використання.
45. Методи визначення фінансових потреб підприємства.
46. Методи планування фінансових показників.
47. Фінансова звітність підприємств України.
48. Банкрутство українських підприємств.
49. Фінансова санація підприємств та можливості її здійснення.
50. Прогнозування та визначення банкрутства за системою У. Бівера та моделями Альтмана.

1.6. Модуль 6 «Управлінський облік»

Тема 1. Базові поняття та організація управлінського обліку

Поняття управлінського обліку. Предмет, метод та завдання управлінського обліку. Об'єкти управлінського обліку. Етапи розвитку управлінського обліку. Відмінності управлінського, фінансового та податкового обліку за метою обліку, ступенем регламентації, масштабами охоплення інформацією, методологічним забезпеченням, користувачами інформації, термінами складання звітності, точністю інформації, методами

здійснення обліку, ступенем відповідальності та іншими ознаками. Організація управлінського обліку. Основні чинники впливу на побудову системи управлінського обліку на підприємстві. Етапи організації управлінського обліку на підприємстві.

Тема 2. Класифікація і поведінка витрат

Класифікація витрат з метою оцінки запасів і визначення фінансового результату: вичерпані та невичерпані, витрати на продукцію та витрати періоду; прямі та непрямі витрати; основні та накладні; одноелементні та комплексні; витрати на продукцію (роботи, послуги), витрати на процес та витрати центру відповідальності; елементи витрат та статті витрат; витрати звичайної діяльності та надзвичайні витрати. Класифікація витрат для прийняття управлінських рішень і планування: змінні та постійні; релевантні та нерелевантні; дійсні та можливі; маржинальні, інкрементні та середні; витрати, які враховуються при прийнятті рішень, витрати, які не враховуються при прийнятті рішень, безповоротні та вміненні (уявні) витрати. Класифікація витрат з метою здійснення процесу контролю та регулювання: продуктивні та непродуктивні; регульовані та нерегульовані; контрольовані та неконтрольовані; в межах норм, відхилення від норм. Функція витрат. Методи визначення функції витрат.

Тема 3. Система обліку і калькулювання за повними витратами

Сутність обліку витрат та калькулювання. Об'єкти та етапи обліку витрат. Об'єкти та призначення калькулювання. Взаємозв'язок та відмінності між обліком витрат та калькулюванням. Первинні документи обліку витрат. Первинні документи, які використовують при обліку витрат за замовленнями. Розподіл загальнопромислових та адміністративних витрат між замовленнями. Підходи до визначення ціни контракту. Сфери застосування обліку і калькулювання витрат за процесами. Простий і складний процесні методи калькулювання витрат. Способи визначення фактичної собівартості продукції при передільному методі: метод ФІФО та метод середньозваженої собівартості. Еквівалент одиниці готової продукції. Собівартість еквівалентної одиниці готової продукції.

Тема 4. Система обліку і калькулювання за змінними витратами

Переваги та недоліки системи калькулювання змінних витрат. Принципи калькулювання собівартості за змінними витратами. Порядок облікових робіт у системі калькулювання за змінними витратами. Порядок розрахунку маржинального доходу. Значення маржинального доходу в системі калькулювання за змінними витратами.

Тема 5. Стандарт-кост і нормативний метод обліку

Сутність систем калькулювання Direct-cost та Standart-cost. Порівняння порядку калькулювання у системах управління витратами підприємства за повними та змінними витратами. Нормативний метод обліку витрат.

Тема 6. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Мета здійснення аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку. Економічна і бухгалтерська моделі аналізу «витрати – обсяг діяльності – прибуток». Математичні та графічні методи аналізу взаємозв'язку

витрат, обсягу діяльності та прибутку. Точка беззбитковості. Методи визначення точки беззбитковості. Маржинальний дохід. Коефіцієнт маржинального доходу, поріг рентабельності, запас фінансової міцності, коефіцієнт запасу міцності та операційний важіль.

Тема 7. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень

Характеристика релевантної та не релевантної інформації. Етапи прийняття управлінських рішень та їх класифікація. Диференційний аналіз релевантної інформації. Види операційних управлінських рішень. Альтернативні управлінські рішення. Види альтернативних управлінських рішень. Оптимальний (найекономічніший) обсяг матеріальних запасів.

Тема 8. Бюджетування і контроль

Сутність, мета й призначення бюджетування. Бюджетування в системі планування діяльності підприємства. Бюджетування як метод управлінського обліку. Бюджетний період. Класифікація бюджетів. Принципи організації бюджетування. Методи розробки бюджетів. Бюджетування додаткове, бюджетування з «нуля», бюджетування програм, бюджетування на основі маркетингових досліджень, бюджетування життєвого циклу продукції. Варіанти організації процесу бюджетування та їх характеристика. Сутність, завдання та порядок здійснення бюджетного контролю. Звіт про виконання бюджету. Аналіз відхилень фактичних і бюджетних показників. Сприятливі та несприятливі відхилення від бюджету.

Тема 9. Облік і контроль за центрами відповідальності

Об'єктивна необхідність децентралізації управління. Поняття «центр відповідальності» та «облік за центрами відповідальності». Особливості обліку за центрами відповідальності та принципи їх формування. Типи центрів відповідальності: центри витрат, центри доходів, центри прибутку, центри інвестицій. Обслуговуючі, матеріальні, виробничі та управлінські центри відповідальності. Сутність та види трансфертних цін. Методи встановлення трансфертних цін. Метод ринкової ціни. Метод фактичних витрат. Метод кошторисних витрат. Трансфертне ціноутворення на базі змішаних цін. Застосування методів трансфертного ціноутворення на підприємствах і корпораціях країн світу.

Питання для підготовки до модуля 6 «Управлінський облік»

1. Сутність і зміст управлінського обліку.
2. Функції, предмет та об'єкти управлінського обліку.
3. Етапи розвитку управлінського обліку.
4. Зв'язок управлінського і фінансового обліку.
5. Проблеми організації управлінського обліку на підприємствах України.
6. Сутність та зміст обліку витрат.
7. Об'єкти витрат та об'єкти калькулювання.
8. Методи (системи) калькулювання собівартості продукції.
9. Подетальний облік витрат. Облік виробничих витрат по виробництвах

10. Облік виробничих витрат по виробках та по групах виробів
11. Облік виробничих витрат по замовленнях та по процесах
12. Калькуляція собівартості продукції (робіт, послуг) в сільськогосподарських підприємствах
13. Обчислення собівартості робіт і послуг допоміжних виробництв.
14. Обчислення собівартості продукції рослинництва.
15. Обчислення собівартості продукції тваринництва.
16. Калькулювання собівартості продукції підсобних (промислових) виробництв.
17. Сутність системи обліку і калькулювання за змінними витратами. Маржинальний дохід.
18. Переваги і недоліки директ-костинг.
19. Кайзен-костинг
20. Таргет-костинг
21. Сутність системи стандарт-кост, її розвиток
22. Порядок встановлення і зміни стандартів
23. Калькулювання собівартості в системі стандарт-косту
24. Стандарт-кост і нормативний метод обліку
25. Обмеження і передумови аналізу «В-О-П»
26. Застосування аналізу «В-О-П» в процесі управління поточною діяльністю підприємства
27. Визначення точки беззбитковості
28. Визначення запасу міцності та операційного важеля
29. Графічний метод аналізу «В-О-П»
30. Основи прийняття управлінських рішень
31. Релевантний підхід до прийняття управлінських рішень
32. Застосування диференційного аналізу для вибору найкращих варіантів дій
33. Аналіз типових варіантів альтернативних рішень
34. Сутність бюджетування. Функції і завдання бюджетування.
35. Цілі і об'єкти бюджетування. Формування системи бюджетування.
36. Організаційні аспекти процесу бюджетування. Види і формати бюджетів.
37. Впровадження в компанії системи бюджетного керування
38. Методика складання операційних бюджетів.
39. Методика складання фінансових бюджетів
40. Організація контролю за виконанням бюджету.
41. Контроль на основі гнучких бюджетів.
42. Поняття і класифікація центрів відповідальності
43. Принципи обліку, звітності й оцінки діяльності центрів відповідальності
44. Облік і оцінка діяльності центрів витрат
45. Облік і оцінка діяльності центрів доходу
46. Облік і оцінка діяльності центрів прибутку
47. Облік і оцінка діяльності центрів інвестицій
48. Поняття про трансфертні ціни та їх застосування
49. Поняття та види внутрішньої звітності
50. Фінансова звітність: використання для аналізу діяльності

II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступні випробування охоплюють шість фахових дисциплін, які передбачені навчальними планами освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та складаються з відкритих запитань з таких дисциплін як «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II», «Звітність підприємств», «Аналіз господарської діяльності», «Фінанси підприємств», «Управлінський облік».

Вступні випробування проводяться у вигляді тестування за допомогою комп'ютерної програми у вигляді екзамену.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційне завдання містить 100 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені у тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється в 2 бали. Таким чином, правильна відповідь на 100 питань оцінюється у 200 балів.

Таблиця 1 Відповідність результатів вступного фахового випробування вступників значенням 5-ти бальної національної шкали

Оцінки (бали) за шкалою вступного фахового випробування		Оцінка зі вступного фахового випробування за чинною національною шкалою
Тестовий контроль		
% правильних відповідей	бали	
90-100	180-200	«відмінно»
75-89	150-179	«добре»
60-74	100-149	«задовільно»
0-59	0-99	«незадовільно»

Таблиця 2 Оцінки вступників виставляються так:

За шкалою ECTS	За національною шкалою
A	Відмінно
BC	Добре
DE	Задовільно
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

до модуля 1«Фінансовий облік I»

1. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики : у 2 т. / за ред. А.М. Коваленко. - Дніпропетровськ: ВКК «Баланс - Клуб», 2010. – Т. 1. - 656 с.
2. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики : у 2 т. / за ред. А.М. Коваленко. - Дніпропетровськ: ВКК «Баланс - Клуб», 2010. – Т. 2. - 576 с.
3. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах України / за ред. А.М. Коваленко. - Дніпропетровськ: ВКК «Баланс - Клуб», 2009. - 736 с.
4. Справжній бух облік. – 3-тє вид. – Х. : Фактор, 2008. – 1264 с.
5. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах : підруч. / [М. Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін.]; за ред. М. Ф. Огійчука. – 5-тє вид. - К.: Алерта, 2009. – 1056 с.

до модуля 2«Фінансовий облік II»

1. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики : у 2 т. / за ред. А.М. Коваленко. - Дніпропетровськ: ВКК «Баланс - Клуб», 2010. – Т. 1. - 656 с.
2. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики : у 2 т. / за ред. А.М. Коваленко. - Дніпропетровськ: ВКК «Баланс - Клуб», 2010. – Т. 2. - 576 с.
3. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах України / за ред. А.М. Коваленко. - Дніпропетровськ: ВКК «Баланс - Клуб», 2009. - 736 с.
4. Справжній бух облік. – 3-тє вид. – Х. : Фактор, 2008. – 1264 с.
5. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах : підруч. / [М. Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін.]; за ред. М. Ф. Огійчука. – 5-тє вид. - К.: Алерта, 2009. – 1056 с.

до модуля 3 «Звітність підприємств»

1. Голов С.Ф. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами: метод. рекомендації / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, О. М. Кулага // Видання третє, перероб. та доп.. / за ред. С. Ф Голова. – Вінниця. : ТОВ «Консоль», 2010. – 308 с.
2. Жук Н. Л. Звітність сільськогосподарських підприємств: практич. посіб./ Н.Л. Жук, Б.В. Мельничук, Л.С. Стецюк. – К. : ТОВ «Юр – Агро – Веста», 2012. – 52 с.
3. Звітність сільськогосподарських підприємств за вимогами П(С)БО 30 «Біологічні активи» : практичний посібник / [за ред. Лузана Ю.Я., Жука В.М.] – К. : ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2008. – 230с.
4. Звітність сільськогосподарських підприємств: навчальний посібник/ за ред. Лузана Ю.Я., Жука В.М., Гаврилюка В.М. – К. : ТОВ «Юр – Агро – Веста», 2009. – 224с.
5. Верига Ю. А. Звітність підприємства : навчальний посібник / Ю. А. Верига, Д. М. Фесенко, З. М. Левченко та інші – Київ, 2005.
6. Крупельницька І. Г. Звітність підприємства: навч. посіб / І. Г. Крупельницька – 2012.– 232с.
7. Кучеренко Т. Є. Звітність підприємств: підручник для ВНЗ / Т. Є. Кучеренко , В. С. Уланчук, О. Г. Шайко. - К:Знання, 2008. - 492 с.
8. Лень В. С. Звітність підприємства: підручник / В. С. Лень, В. В. Гливенко – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 612 с.
9. Пархоменко В.М. Звітність сільськогосподарських підприємств : практичний посібник / за редакцією В. М. Пархоменка, В. М. Гаврилюка. – К. : ТОВ «Юр – Агро – Веста», 2010. – 84с.
10. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. – 2-ге вид. доповнене й перероблене. – К. : Алерта, 2007. – 954 с.
11. Чебанова Н.В. Фінансова звітність підприємств: навчальний посібник / Н.В. Чебанова, Т.Я. Чупир, Ю.А. Василенко / Х. : Фактор, 2006. – 444с.
12. Чижевська Л. В. Звітність підприємства : навчальний посібник / Л. В. Чижевська, В. М. Пархоменко, М. М. Кривошей – Житомир. : ЖІТІ, 2003.
13. Хомин П. Я. Звітність підприємств : навч. посібник / П. Я. Хомин, Г. П. Журавель. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 656с.

до модуля 4 «Аналіз господарської діяльності»

1. Багров В.П. Економічний аналіз / В.П. Багров, І.В. Багрова. — К. : Цент навч. л-ри, 2006. — 160 с.
2. Доля В.Т. Экономический анализ: теория и практические методики [Учебное пособие] / В.Т. Доля. — К. : Кондор, 2003.— 208 с.
3. Економічний аналіз [Навч. посібник] / М.А. Болюх, В.З., Бурчевський, М.І. Горбаток. За ред. ак. НАНУ М.Т. Чумаченка. — К. : КНЕУ, 2001.— 540с.
4. Економічний аналіз [Навчальний посібник] / В.П. Клочан, Н.І. Костаневич, Н.Ю. Рожкова. — М. : МДАУ, 2003.— 177 с.
5. Організація і методика економічного аналізу / В.П. Клочан, О.М. Вишневська, Н.І. Костаневич [навчальний посібник]. — Миколаїв : МДАУ, 2010. — 178с.

до модуля 5 «Фінанси підприємств»

1. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. — 3-тє вид., випр. і доп. — К. : Знання-Прес, 2009. — 299 с.
2. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. / О. В. Васюренко. — 6-те вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008. — 318 с.
3. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. 3-тє вид., стереот. / В. М. Гриньова. — К. : Знання-Прес, 2006. — 423 с.
4. Економіка підприємства : в питаннях і відповідях : навч. посіб. / [І. І. Цигилик, Я. Р. Бибики, М. Я. Ємбрик, В. Ф. Паращич]. — К. : Центр учбової літератури, 2007. — 212 с.
5. Круш П. В. Гроші та кредит : навч. посіб. / П. В. Круш, В. Б. Алексєєв. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 216 с.
6. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов.—Херсон : Олді-плюс, 2006.— 352 с.
7. Олійник О. В. Податкова система : навч. посіб. / О. В. Олійник, І. В. Філон. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 456 с.
8. Опарін В. М. Бюджетна система : навч. посіб. / В. М. Опарін. — К. : 2000. — 208 с.
9. Прогнозування макроекономічних наслідків запровадження Податкового кодексу України / Ф. О. Ярошенко, Т. І. Єфименко, С. Л. Лондар та ін. [за ред. Ф.О. Ярошенка]. — К. : Академія фінансового управління, 2010. — 368 с.
10. Финансы: учебник / [под ред. М. В. Романовского, О. В. Врублевской, Б. М. Сабанти]. — М. : Перспектива : Юрайт, 2001. — 518 с.
11. Фінанси : навч. посіб. / В. С. Загорський, О. Д. Вовчак, І. Г. Благун, І. Р. Чуй. — К. : Знання, 2006.— 247с.
12. Шило В. П. Міжнародні фінанси : теорет.-практичн. посіб. / В. П. Шило. — К. : Кондор, 2010. — 286 с.

до модуля 6 «Управлінський облік»

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 №996 -XIV - [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 - [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
3. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський управлінський облік / Ф.Ф. Бутинець, Л.В.Чижевська, Н.В. Герасимчук. — Житомир: ЖІТІ, 2000. - 448 с.
4. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. — К.: Лібра, 2003. - 704 с.
5. Лень В.С. Управлінський облік: Навчальний посібник. — К.: Знання-Прес, 2003. — 287 с.
6. Лишилєнко О.В. Бухгалтерський управлінський облік. - К.: ЦНЛІ, 2004. - 254 с.
7. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 р. № 132. - [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
8. Нападівська Л.В. Управлінський облік: Підручник. - К.: Книга, 2004. - 544 с.
9. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України у 1999-2007 рр. - [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
10. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
11. Управленческий учет: Учебное пособие / Под ред. А.Д. Шеремета. - М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2002. - 512 с.
12. Хорнгрен Ч.Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект / Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер. — М.: Финансы и статистика, 2003. - 416 с.

Голова фахової атестаційної комісії

О.М. Вишневська

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії
(протокол № 3 від 14.02 2019 року)

Відповідальний секретар
приймальної комісії МНАУ

Є.В.Баркарь